

YENİ DÜNYA DÜZENİ ve TÜRKİYE

Musa Yaşar

“Tam bağımsızlık, bizim bugün üzerimize aldığımız görevin özüdür. Bu görev, bütün ulusa ve tarihe karşı yüklenilmiştir!”

Mustafa Kemal ATATÜRK

Emperyalizm ve Küreselleşme

21. yüzyıla iki kala, emperyalizm, yeni adı küreselleşmeyle tüm dünyaya hain sahte gülücükler salarken, ezen-ezilen uluslar ayrımı artarak sürüp gitmekte. Bir yanda kuzeyin zengin ülkeleri, öte yanda güneyin ezilen yoksul ülkeleri. Kuzey kültürüyle, dünyayı sarmalayan şirketleri, sermayesiyle küreselleşirken, güney küreselleştiriliyor; ulusal bağları, kültürü, stratejik kaynakları, az buçuk tüten sanayisi yok ediliyor, elinden alınıyor. Ve küreselleşmenin tüm dünyaya mutluluk, refah getireceği; uygarlık ve demokrasinin yayılacağı; güneyin hızla gelişerek ekonomik sorunlarından kurtulacağı masalları anlatılıyor. Ancak masallar gerçeklerden çok uzak; işte bazı rakamlar:

Az gelişmişlik Manzaraları

Yüzyılın başında, gelişmiş ülkelerle az gelişmiş ülkeler arasındaki fark 8 kat iken, 21.yüzyıla girerken bu fark 40’a yaklaşıyor ve bugün dünyada yaşayan her beş kişiden ancak biri gelişmiş bir ülkede yaşama şansına sahip. Dünya nüfusunun %20’si, dünya gelirinin %85’ine el koyarken, en yoksul %20’nin payı sadece %1.4 ve dünya nüfusunun sadece %7’sinin yaşadığı Batı Avrupa ise, dünya GSMH’nin %30’unu, dünya ihracatının da %48’ini gerçekleştiriyor. Bu değerlerin yaşama yansıması ise şöyle:

Bugün dünyada, yılda 2000 doların altında ortalama gelirle yaşamaya mahkum 3 milyardan fazla insan var ve 1.4 milyarı mutlak yoksulluk içinde yaşıyor. Dünya Bankası raporuna göre, dokuz Afrika ülkesinde yaşam uzunluğu düşmekte. Dünya Nüfus Konferansına göre ise, dünyada 1 milyar insan günde 1 dolarla yaşamaya çalışıyor ve 800 milyon kişi okuma yazma bilmiyor.

Merkez ülkeler, çevre ülkelerin sırtından zengileşirken bu ülkelerde doğayı da tahrip ediyorlar. Tehlikeli kimyasal madde üretimi çevre ülkelere taşınıyor; doğaya düşman çevreyi kirleten üretim teknolojileri kullanılıyor; merkez ülkelerdeki zehirli sanayi atıkları yeniden kullanım için ya da toprağa gömülüp saklanmak üzere az gelişmiş ülkelere aktarılıyor. Çevrede yaratılan tahribat, içme suyu stoklarının sürekli gerilemesine, tedavisi ya da taşıyıcısı bilinmeyen ölümcül hastalıkların çıkmasına neden oluyor. Dünya nüfusunun %40’ını oluşturan 88 az gelişmiş ülkede sürekli su sıkıntısı çekiliyor ve 1.9 milyar insan sağlığa uygun içme ve kullanma suyundan mahrum.

Tıp alanında, gıda ve tarım teknolojilerindeki büyük gelişmelere ve dünyadaki gıda ürünleri fazlasına rağmen, yetersiz beslenme ve tedavi edilebilir sıradan hastalıklardan her yıl 13 milyon bebek, henüz bir yaşına gelmeden ölüyor. Dünya Sağlık Örgütü’nüne göre, 1995 yılında veremden 3 milyon insan öldü ve bugün dünyada 1 milyar 900 milyon kişi verem hastalığı ile karşı karşıya.^{1,2,3,4} Ve sayıları arttırılabilir bir dolu örnek... Bugünlere nasıl gelindiği ve günümüz küreselleşmesiyle benzerliğini görebilmek amacıyla, emperyalizmi tarihsel açıdan kısaca ele alalım.

Emperyalizmin Tarihi

Azgelitmitlik-gelitmitlik-emperyalizm kavramlarının ve de türevlerinin henüz siyasi literatürde yerini almadığı kapitalizm öncesi dönemde, doğu ile batı arasında gerek teknolojik seviye gerekse de sermaye birikimi açısından büyük üstünlükler yoktu. Daha sonra Batılılar, matbaacılık, barut ve pusuladan yararlanarak askerlik ve denizcilik alanlarında –doğuya karşı- üstünlüğü ele geçirmişler ve bu üstünlüğü 16. yüzyıldan başlayarak korsanlık-eşkiyalık temelli sömürgeci ticari ilişkilerde kullanmışlardır. Amerika’nın keşfiyle Afrika üzerinden Asya’ya ulaşılması, geleneksel Doğu ticaret yolunu değiştirmiş ve bu yeni Doğu-Batı ticaret üçgeni sayesinde dünyanın zenginliği sürekli olarak Avrupa’nın batısına taşımıştır. Bu dönüşüm,

Avrupa'da 15. ve 18. yüzyıllar arasında faiz hadlerinin sürekli düşüşünü, kredi kullanma ve bankacılık faaliyetlerinde de olağanüstü bir hacim artışını getirmiştir. Böylece, kapitalizmin dinamik özelliği olan sermaye birikimi gündeme gelirken, bilimsel buluşların sanayiye dönüştürülmesi için büyük bir finansman olanağı da yaratılmıştır. Sanayi Devrimi'yle sermayenin ticaretten sanayiye kayması, sermayenin belirli ellerde toplanarak büyümesiyle; dolayısıyla kapitalist bir sınıfın doğup gelişmesiyle sonuçlanmıştır.

Batı kapitalizmi-emperyalizmi, gelişme dinamiği sömürgecilikle merkezden çevreye doğru yayılarak kendi dışındaki bölgeleri Japonya hariç etki alanına alması -böylece kapitalist gelişme yolunu da kapaması- ve oralardaki ekonomik yapıları ve üretim ilişkilerini kendi istediği doğrultuda, ekonomi dışı zorlamaları da kullanarak dönüştürmesiyle gelişti. Bu dönüşüm, - çevre ülkeleri pazarını sömürgeci ürünlerine açarak- yerli geleneksel üretim yapılarını yok ederken, sosyo-ekonomik yaşam dengesinin de alt-üst olmasına neden oldu. Batı ile ticaretin önem kazanması sonucu, dönüşüme uğrayan sınıfsal yapıların ürünü olan büyük toprak sahipleri ve Batı sermayesine bağımlı tüccar ile emperyalistler arasında anti-sanayici temelli ve siyasal gericiliği de destekleyen bir ittifak oluştu. Böylece oluşan ittifaklar günümüze dek süregelen asalak kompradorları doğurdu.

Emperyalizmle üstünlüğün Batı'ya geçmesi, Batı kültürünü egemen kıldı. Batı'da üretilen düşünce ve duyguya dair herşey, **evrensel değerler** olarak sunuldu (ve sunulmakta). Çünkü tek uygarlık Batı uygarlığı idi; onca talanı, zulmü yapan Batı medeni(!) iken, sanayi devrimini yaşamamış, tarım-zanaat uygarlığında kalmış olan öteki uluslar barbardı. Bu düşünce, Batı'ya yerel kültürlerin tahrip edilmesi hakkını da veriyordu. Böylece bir yanda kültürel geleneksel yapılar yıkılırken, diğer yanda bu kapitalizmle temas süreci, kapitalist olmayan sosyo-ekonomik yapıları dönüştürerek azgelişmişliğin başlamasına neden oldu ve ardından eşitsizlik temeline dayanan ve günümüze dek süren bir uluslararası işbölümü yaratıldı.^{5,6,7,8} İşte bir yanda zengin Kuzey, diğer yanda yoksul Güney...İşte bağımlılık-borçluluk düzeni...

Nereden Çıktı Küreselleşme?

1980'lerden bu yana, dünyada, siyasi, ekonomik ve sosyal alanlarda, farklı boyutlarda görülebilen; ancak, aslında birbirini tamamlayan önemli değişiklikler yaşanmaktadır. Bu dönemin özellikleri, teknolojinin çok hızlı değişmesi ve yine aynı hızla üretim sürecinde yer alarak ürünlere yansması, mali sermaye ile üretken sermayenin birbirinden ayrılması ve merkezileşmesi, bir yanda ülkeler arasında siyasi-ekonomik bloklaşma eğilimlerinin artarken diğer yanda ayrılıkçı hareketlerin baş göstermesi vb. şeklinde özetlenebilir. Kapitalizm, 1970'lerde içine girdiği yapısal krizden kurtulamamıştır. **Netecan Balkan**, 1970'lerde başlayan bu uzun bunalım dönemine yol açan etkenlerden dünya pazarlarının bölünmüşlüğüne şöyle anlatıyor: *"Dünya pazarının ulusal sınırlarla bölünmüş olması da, bunalım koşullarını derinleştiren bir faktör olmuştur. Uzun gelişme döneminde birçok azgelişmiş ülkedeki sınai üretimin, korumacılık duvarları ardında, iç piyasaya dönük olarak yürütülmesinin sonucu, bu ülkelerdeki sermaye, düşük üretkenlik düzeyinde gelişmiştir. Bu yapı, üretkenliğin dünya çapında yükselmesini sınırlayarak, kâr oranının artış hızına bir engel teşkil etmiştir."*⁹ Görüldüğü gibi, krizin en etkin nedeni kâr hadlerinin düşmesidir; krizden çıkmanın yolu da kâr hadlerinin yükseltilmesidir. Kâr hadlerinin yükselmesi, verimlilik artışıyla ve/veya pazarın büyümesi ile olur.¹⁰ Verimlilik artışı ise, yeni teknolojiler kullanılarak sağlanabilir; ancak bu, ölçek ekonomisi kurallarınca büyük ölçekte standart üretimi gerektirir ki; bu da pazarın büyümesini, dünyanın tek pazar haline getirilmesini zorunlu kılar. Fakat, ulus devlet artık uluslararası sermayenin isteklerine yanıt veremez duruma gelmiştir. Öyleyse emperyalizm, ulusal olan herşeyi aşındırılmalı, ulus devletleri yok etmelidir. Öyleyse sihirli değnek tekrar gündeme getirilmeli, özelleştirme, deregülasyon, pazarın egemenliği dayatılmalıdır. Formül küreselleşmedir.

İki Kutuplu Dünyanın Özü Pazar Kavgasıydı...

Sosyalist blokun çöküşü ile ideolojik boyutta alternatif sistem tehdidinden kurtulan kapitalizm, Sovyet tehdidinin olmadığı bir ortamda yeniden yapılanma sürecine rahat girmiştir. Çünkü Soğuk Savaşın görünen ideolojik boyutu yanı sıra, ardındaki en büyük gerçek, pazar paylaşım kavgasıydı.¹¹ Sosyalist blok ve bir dönem Üçüncü Dünya-Bağımsızlar Bloku bu pazarı daralttı ya da genişlemesini önledi. Dar pazar, sermayenin verimliliğinin, kârlılığının düşmesi demektir. Geçmişte ulusalcı anti-emperyalist hareketler ve anti-emperyalist kimlik taşımasalar dahi sosyalist hareketler, sistem için pazar kaybı anlamına geleceğinden karşı koyulmuştur; ki

Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarının da benzer nedenlerden çıktığı düşünülürse bu saptama daha iyi görülebilir. Sosyalist blokun yıkılması, bir yanda pazar paylaşım tehditini kaldırırken, diğer yanda kapitalizme yeni pazar olanaklarını da sunmuştur.

Küreselleşme Ulus Devleti Hedef Alıyor!..

Küreselleşme, yukarıda kısaca değinildiği üzere ulus devleti hedef alıyor. Hedef, ulus devlet ve ulusal olan herşey: ulusal kültür, ulusal birlik, ulusal eğitim, ulusal sanayi vs.! Jeo-stratejik ve jeo-politik konumu itibarıyla Türkiye, Ortadoğu, Balkanlar ve Kafkasya üçgeninde atlanamayacak bir geçit noktasıdır. Üstelik Türkiye, bölgesel etkinliğini arttırabilir ve Avrasya'ya açılabilir; bu bir olasılıktır; ancak emperyalizm bu olasılığı, Anadolu coğrafyasında güçlü, büyük bir Türkiye'yi istemiyor. Çünkü, böyle bir Türkiye'ye istedikleri koşulları kabul ettiremezler. Bu nedenle emperyalizm, bölgesel etkinliğini arttırabilmek için bu coğrafyayı bölmek, küçük devlet yapılarına dönüştürmek istiyor. Bu amaçla, ulusal kurumlar ve bürokrasi etkisiz hale getirilerek tasfiye edilmek istenmektedir. Ulusal-merkezi devletin denetim ve yetki alanını sınırlayacak yerel yönetimlere ağırlık verilmesi düşüncesi ortaya atılmakta, çoğulculuk, çokseslilik kavramlarına sığınarak mozaik yapı senaryoları gündeme getirilmektedir. Bunların altında, farklı kültürlerin farklılıklarının öne çıkarılması ile özerklik, ülke içinde ülke, ardından federasyon ve bölünme beklentileri yatmaktadır. Yani hedef, üniter yapıdır. Ordunun ulusal tavrına yapılan saldırılar da, aynı şekilde değerlendirilebilir.

Emperyalizm, küresel amaçlarını geçerli kılabilmek ve bu amaçlara engel teşkil eden ulusalcı akımları etkisiz hale getirebilmek amacıyla, ulusun ve ulus devletin varlık nedenini yitirdiği şeklinde tezler geliştirmektedir. Peki, ulus devletin korkutan yanı nedir?

Öncelikle, ulus devlet engeldir. Çünkü ulus devlet, bütün ekonomik entraksiyonlara müdahale eder; yani hangi sermaye ne kadar nasıl gelecek ve ne kadar sermaye nasıl çıkacak tüm bunlara müdahale edebilir¹²; bu birincisi. İkincisi, azgelişmişlerin tek çıkış yolunun, devletin eliyle, desteğiyle hızlı bir kalkınma hamlesinde olduğu gerçeğidir. Emperyalizm, bu nedenle yerel ekonomik güçlerin bağımsız gelişmesine olabildiğince izin vermemiştir. Her türlü ulusalcı akım ezilerek azgelişmiş ülkelere, henüz kalkınmalarını tamamlamadan liberalizm dayatılmış, ki bugün de böyledir, gerektiğinde iç karışıklıklar veya bölgesel karışıklıklar çıkartılarak kalkınmalarının önüne geçilmiştir. Böylece, ulusal kalkınma çabaları işbirlikçilikle sonuçlanmış ve böyle bir ortamda ulusalcı hareketlerin yataması da zorlaşmıştır.¹³ Korumacılığa karşı liberalizm dayatılmıştır; oysa birçok gelişmiş ülkede korumacılık vardır ve bu ülkelerin özellikle gelişme aşamalarında yoğunca kullanılmıştır. Ayrıca bugün, kurdukları büyük ekonomik ve siyasal birlikler de özünde korumacılığa dayanır. Kısacası, ulus devlete saldırıda asıl amaç sermayenin, uluslararası firmaların hareketini zorlaştıran engellerin ve sınırlamaların aşılmasıdır; bu da müdahaleci-kalkıncı devletin tasfiyesi anlamına gelir ki ulusal plandaki korumacılığın kalkması, Türkiye gibi ülkeleri, çokuluslu şirketlerin yağmasına açmaktan başka birşey değildir.

Yabancı sermaye, bir ülkeye götürdüğünden daha fazlasını getirmek için gider ya; peki Türkiye gibi bir ülke, üretici, bilgi-yoğun üretici olur ve bir de kendi sınırlarını aşarsa, bölgesel, hatta dünya pazarlarına açılırsa o zaman ne olur? Bakınız **Peter F. Drucker**, ABD için nasıl bir tavsiye veriyor: *"ABD ihracat patlamasında gösterdiği gibi, ihracat etmek ve dışarda imal etmek birbirini tamamlayan faaliyetlerdir. Bilgi-yoğun bir ürünün ihracatçısı dış pazarlarda önemli bir pay ele geçirir geçirmez, orada üretmek zorundadır. Aksi takdirde, yerli bir rakibin de pazara girmesine fırsat yaratılmış olur."*¹⁴ Bu olasılık ise, emperyalizmin işine gelmez; ki küreselleştirme+özelleştirme bunu tamamen silmeyi hedeflemektedir. İşte özelleştirme dayatmasının ardındaki gerçek neden de, burada karşımıza çıkmaktadır: ulusal ekonomileri yeniden düzenleme olgusu!

Finans Kapital ve Tekeller

Eskiden dünya ticaret ve üretiminde varolan, doğrudan doğruya yatırımlarla sermaye hareketleri arasındaki bazı yakın ilişkiler bugün gevşeyip kopma eğilimindedir; yani üretici sermaye ile finansal sermaye birbirinden ayrılmaktadır. Gelişmiş ülkelere yatırım olanakları azalmakta, doyum noktasını zorlamaktadır; finansal getiriler düşüktür. Finans kapital, çevre ülkelere fon aktararak yüksek getiriler elde etme, verimliliğini artırma çabasındadır. Bu bağlamda, dünya çapında olağanüstü bir hareketlilik kazanmıştır. Mali sermayenin bu girişimi, kısa vadeli sermaye hareketleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle yükselen piyasalar diye nitelenen azgelişmiş ülkeler, son yıllarda bu para sermayenin yoğun akımına uğramıştır. Kısa

vadeli sermaye hareketleri, bir ülkeye girdiği zaman canlanma konjoktürü yaratmakta, fakat çıktığı dönemlerde sallanmalara, krizlere neden olmaktadır. Bu durum, ulus devletleri dış dünya taleplerine daha açık hale getirerek tehdit etmekte, ülke yöneticilerinin makro ekonomik planlama ve ülkenin ekonomik geleceğini belirleme imkanlarını azaltmaktadır. **Yedinci 5 yıllık Kalkınma Planı Küreselleşme İhtisas Raporu'nda bu konu şöyle anlatılmaktadır:** *"Ticaret, sermaye hareketleri ve teknoloji akımının transnasyonal bir özellik kazanarak yayılması ve yoğunlaşması milli devlet olgusunu aşmakta, sınır ötesi menfaat gruplarını ve değişik milletlere mensup bireyleri sıkı menfaat bağlarıyla birbirine bağlamaktadır. Bu tür ilişkiler sonucunda ortaya çıkan karşılıklı bağımlılıklar, devletin sınır aşan ekonomik ilişkiler üzerindeki kontrolünü azaltmaktadır."*¹⁵ Finansal sermayenin bu hızlı, tehlikeli hareketliliğiyle birlikte üretici sermaye, yatay ve dikey evliliklerle hızla tekelleşmekte, dünya çapında üretim üniteleriyle dev organizasyonlara dönüşmektedir. Bu durum, uluslararası sömürüyü meşru kılacak şekilde, şirketlerin ve dolayısıyla malların artık ulusal olmadığı, vatansız duruma geldiği, tüm dünyanın malı olduğu şeklinde yorumlanmaktadır; ancak birileri bu organizasyonların tepesinde oturmakta, kontrolü elinde tutarken aslan payını da almaktadır.

Teknoloji

Bir avuç dev şirket, dünyaya hakim olurken, dünyanın birçok yerinde yeni üretim faaliyetlerine bulunurken, sözkonusu ar-ge faaliyetleri olduğunda, yatırımlarını kendi ülkelerinde ya da bloklar içinde yoğunlaştırmaktadır. Burada, sermaye ile işgücünün etkin ve verimli bileşimi yanısıra, teknolojik bilginin (know-how) saklı tutulması söz konusudur. Yani teknolojinin küreselleşmesi diye birşey yoktur. Çünkü, içinde bulunduğumuz ya da girmekte olduğumuz bilgi çağında, asıl önemli rantı teknoloji yaratmakta, rekabet gücünü belirleyen en önemli etken bu konudaki üstünlükten gelmektedir. Uluslararası gelişmeler bu açıdan değerlendirilmelidir. Özellikle, devletin küçültülmesi tartışmalarının, gelişmiş ülkelerde teknoloji ve ar-ge söz konusu olduğunda tümüyle tartışma dışı tutulması anlamlıdır.¹⁶

Bu süreci tetikleyen, ar-ge'ye verilen önem sonucu buluş sayısında ve buluşların ticari hayata geçişinde yaşanan büyük hızlanmadır. Özellikle elektronik alanındaki hızlı gelişme, dünya ölçeğinde bir iletişim ve bilişim patlamasına yol açmıştır. Rekabetin çok daha önem kazanması, şirket yapılarında değişimi, nisbi küçülme stratejileriyle birlikte birleşmeleri gündeme getirmekte¹⁷, ürün ömürlerini kısaltmaktadır. Büyük çokuluslu şirketler yenilik tekeli ellerinde tutarken, teknolojik gelişmeyi de denetlemekte; bu güç sayesinde ve sınır aşırı zorlamalarla üretim yeri seçiminden, dağıtım ve servis kanallarına dek büyük bir esneklik kazanmaktalar. Kısacası teknolojik gelişim her dönemde olduğu gibi -güçlülerden yana olarak-toplumsal yaşamda, özellikle ekonomik faaliyetlerde çok büyük değişimlere neden olmaktadır.

Emek

Teknoloji gibi emeğin de küreselleşmesi sözkonusu değildir; yani emek ulusal kalmaktadır. Ayrıca uluslararası sermaye, yeniden yapılanma sürecinde ulusal devletin güçlülüğünü, refah devleti özelliğini çıkarlarına aykırı gördüğü için aşındırmaya çalışmaktadır. Tüm dünyada, -buna gelişmiş ülkeler de dahildir- sendikalar etkisizleştirilmektedir. Emekçi yığınların elindeki en önemli araç, artık sendikalar değil ulusal devletlerdir. İşsizlik, değişen üretim yapısı üçüncü dünya emekçilerini ulus devlet ve ulusal politikalarla birleştirmektedir. Nitekim ülkemizde yaşanan süreç bunun çarpıcı bir örneğidir. Çünkü dünya çapındaki bir saldırıya, bir boğma hareketine, ancak ulus devletlerle karşı çıkılabilir.¹⁸

Bloklasma Eğilimleri

Süreç, kimi ulus devletlerin zayıflatılması, eritilmesi, yok edilmesi yönünde işlerken, kimi ulus devletler ise daha da güçlenmektedir; ki bu süreçten kârlı çıkmayı planlayan gelişmiş ülkeler, küreselleşme akımına büyük ağırlık vermekte, uydurma düşünceleri dünyaya yaymaktadırlar. Gelişmiş ülkeler, ulusal çıkarlarını herşeyin üstünde tutarak kendi çevrelerinde -kendilerinin yine merkez olduğu- uluslararası bütünleşmelere, bloklasmalara gitmektedir. Bloklasmaın temelinde, rakiplerine öncelikle ekonomik açıdan, ardından siyasi ve askeri açılardan üstünlük sağlama girişimi yatmaktadır. Bu yönelim, kuşkusuz birçok merkezde olduğundan, dünya, çok kutupluluğa doğru gitmekte ve bu durum henüz oluşum aşamalarında olmalarına rağmen merkezler arasında sürtüşmelere yol açmaktadır. Yine, bloklar içi güç dengesi de bir sürtüşme konusudur. Ayrıca iki kutuplu dünyadan kalan kapitalist dünyanın kurumları, kapitalist ülkeler arasında şimdi tartışmalara neden olmaktadır. Almanya ve Japonya ABD'ye açıkça tavır

almaktadır. AB'nin Almanya merkezli gelişmesi, blok içinde rahatsızlık konusudur. Uzakdoğu'da, Japonya merkez olarak görülebilir; ancak Çin gibi bir ülke de atlanamaz. Öyleyse Uzakdoğu'da birden fazla merkez olma olasılığı vardır. Yine, tek başına görünen Rusya, atacağı her adımda dünya dengelerini sarsacaktır... Görüldüğü gibi, dünya üzerinde bir düzensizlik söz konusudur; ancak düzensizliğin en büyük nedeni ulus devletin hala varlığını koruyor olması, yani dünyanın paylaşımının henüz bitmemiş olmasıdır.

Ulusal Birliğe ve Kültüre Saldırı

Bütün dünya bir pazar, öyleyse bütün dünya insanları müşteri, müşteri profilleri benzeşmeli ki standartizasyon olsun, üretim maliyetleri düşsün, böylece zengin ülkeler daha zengin, yoksul ülkeler daha yoksul olsun olsun; işte küreselleşmenin bir başka ifadesi. Peki bu ifadenin pratiği nedir: kültürlerin soysuzlaştırılmasıdır, halkların kimliğini kaybetmesi, batı türü tüketici kültürünün tüm yaşantımıza egemen kılınmasıdır. Aslında 80'li yıllarla birlikte batı tipi yaşam tarzı yoğun olarak benimsetildi. Yediğimiz, içtiğimiz, giydiğimiz yerli olmaktan çıktı, marifet sayıldı ve toplum içinde bir yabancılaşma başladı. İşte her köşe başında bir Mc Donalds, işte sayıları her geçen gün artan İngilizce eğitim veren kurumlar, işte yabancı okullar vs...Artık halklar, küreselleşmeyi dolaylı olarak benimseyebilirdi. Ulusal kadroların, ulus devletlerin bu isteğe direnmesi zordu. Bir de üstüne, satılık aydınları, mandacı medyayı ve işbirlikçi burjuvaziyi ekleyince cephe oldukça genişliyor. Teknolojik devrimle kültürlerarası etkileşimin artması, kültürlerin birbirine yakınlaşması, akültürasyon süreci olarak dile getiriliyor.¹⁹ Ancak kültürler arasındaki bu ortak kültürün büyümesi, müşteri profiline dayanan batı kültürünün ortak payda olarak daha çok hayatımızda yer almasıdır.

Küreselleşmenin felsefesi postmodernizmle, modernizmin değerleri hedef alınıyor; ulus, ulus devlet ve ulus devlete dair kurumlar reddedilirken, bireyi ulusal kimliğinden, vatandaşlık kimliğinden koparmayı hedefleyen etnik ve dinsel temelli alt kültürler ve ulusal yapıları parçalamayı hedefleyen uydurma mikro milliyetçilikler yaratılıyor. Alt kimliklere dayalı hareketler, partiler destekleniyor, **Anıl Çeçen**, bu sistemi töyle dile getiriyor: "Batı sisteminin yarattığı uluslararası kuruluşlar, dinci ve etnik gruplara özgürlük sloganı altında ezilen halkları ve üçüncü dünya ülkelerini parçalamayı, bu yoldan ortaya çıkan küçük küçük toplulukları da yeni bir tür sömürgecilik uygulaması ile kesin olarak kendilerine bağımlı kılmak istemektedirler." ²⁰

Küreselleşme süreciyle toplumsal bağlar -yabancılaşmayla birlikte- gevşemekte; birey ise yalnızlaşmaktadır. Toplumsal ve ulusal çıkarları gözdardı eden bireycilik canlanırken, bağımsızlık ve kalkınma kavramlarını rafa kaldıran, emperyalizme hizmet eden eşanlamli yeni sağ ve yeni sol görüşler de, partilere egemen olmuştur. Yeni Dünya Düzeni'nin bu partileri, Türkiye'nin partileri olmaktan çıkmıştır. Mandacı medya ise, bu düşüncelerin yoğun olarak propagandasını yapmaktadır. Satılık uydu aydınlar(!), esir bilim adamları(!), televizyon kanallarında, gazetelerde uydurma teorilerle, hurafelerle yabancı sermayeyi, özelleştirmeyi, demokrasi ve insan hakları maskeli çokkültürlülüğü övgülerle ilerililik ve çağdaşlık adına dile getirmekte, küreselleşme masallarının halkımız tarafından onaylanması için uğraşmaktadır. Ezilen kesimler ise, köktendinci akımlar aracılığıyla yeni bir kimlik arayışına yönelmektedir. **Yedinci 5 yıllık Kalkınma Planı Küreselleşme İhtisas Raporu'nda** bu durum şöyle açıklanıyor: "*Güney ülkelerinde İslamiyet, hayal kırıklılığına yol açan Batı tipi kalkınma modeline alternatif bir yaşam tarzı olarak görülerek ilave bir anlam kazanmaktadır...İslam'da hareketleniş iki şekilde olmakta; (i)siyasi platformlarda, (ii)toplumların manevi ihtiyaçlarına hitap ettiği için. Dini gruplar bir yandan modernitesini oluşturan siyasi ve toplumsal değerlere muhalefet eden ve dini birleştirici bir unsur olarak kullanan siyasi ve toplumsal hareketler olarak ortaya çıkmakta; diğer yandan ise Batı kaynaklı maddiyatçılığın ve hızlı değişimin kimlik bunalımına ve anlamsızlığına ittiği kitleler çözümü İslam'a sarılmakta bulmaktadırlar.*"²¹ Buradan da görüldüğü gibi, küreselleşme süreci, köktendinci akımları desteklerken yarattığı sosyal-ekonomik bunalımla bu akımları güçlendirecek tabanı da yaratmakta, ulusal birleştirici unsur olan laikliği birkez daha -bu sefer dolaylı olarak- hedef almaktadır. Bu ortamda Türkiye gibi aydınlanma sürecini tamamlayamamış bir ülkenin, bunu da dikkate alması gerekiyor.

Sonuç: Hedefimiz Emperyalizm!...Hedefimiz Kemalist İktidar!

Küreselleşme teorisyenlerinin söylediği anlamda bir küreselleşme olmamaktadır. Yani dünyanın tek bir pazar olması(haline gelmesi) mümkün değildir. Öncelikle emperyalist merkezler arasındaki sürtüşme artmaktadır; ki bloklaşmanın temelinde bir merkezin diğerlerine

ekonomik, siyasi ve askeri açılardan üstünlük sağlama mücadelesi yatmaktadır.(Ancak, emperyalist merkezler arasında sürtüşmeler olması, bu merkezlerin müşterek çıkarlar doğrultusunda anlaşabilecekleri gerçeğini de değiştirmez; işte en yeni örnek MAI.) Merkezler, güçleri oranında dünyayı paylaşmayı, sömürgeleştirmeyi hedeflemektedir. Bu dünyanın yeniden paylaşım süreci, sömürgecilik dönemine benzetilebilir ve yine ekonomik savaş askeri savaşa dönüşerek tıpkı Birinci ve İkinci Paylaşım Savaşları'nda olduğu gibi bir Üçüncü Dünya Savaşı'na neden olabilir. Burada kullanılan paylaşım ve sömürgeleştirme sözcükleri, birebir eski anlamlarıyla ele alınarak düşünülmemelidir; çünkü sömürgeciliğin şekli değişmiştir. Yani söylenmek istenen bu bir sömürgeleştirmedir; ancak küreselleşmeci sömürgeleştirme, bir ülkenin mutlak bir bağlılık ile bir merkeze bağlanmasını da zorunlu kılmamaktadır. Çünkü bir merkezin, belli alanlarda, belli sektörlerde diğerlerine nazaran üstünlük sağlaması o merkeze, bu alan ve sektörlerde dünya pazarını sunacak ve dünya pazarına daha avantajlı girmesini sağlarken artı değer akışı da bu merkeze yönelecektir. Ve yine, bir merkezin sektörel bazlardaki güçlülük dereceleri ile sektörlerin pazar karlılık oranlarına göre belirlenecek toplam sektörel üstünlük-kâr döngüsü, bu merkezin ekonomik üstünlük derecesi ile birlikte, bunun yansıması olarak siyasi ve askeri gücünü de ortaya koyacaktır. İşte, artık vatansız-devletsiz olduğu iddia edilen çokuluslu şirketlerin işlevleri, burada karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca küreselleşmenin, söylenen hedeflerine ne kadar varabileceğinin bir diğer kriteri de güney ülkelerinin bu süreçte alacakları tavidir. Küreselleşmeye tepki olarak ulusalcı akımlar yükselmekte, küreselleşme tezleri yanlışlanmaktadır; ancak bu tavrın bir üst aşaması olabilecek eylem, ulusalcı iktidarlar ve emperyalizme karşı güney ülkelerinin bölgesel ya da topyekün bir ittifakı-savunması da henüz oluşabilmiş değildir. İşte emperyalist merkezler arasındaki güç dengesinin varacağı yer ve güney ülkelerinin alacakları tavır bu sürecin sonunu, dünyanın geleceğini belirleyecektir.

Bu sürecin özelliği, değişimin çok hızlı olmasıdır. Eğer gelişmeler karşısında yerimizi planlayamazsak, değişim parametrelerini ulusal çıkarlarımız yönünde, sınırlarımız ve yakın çevremizde kullanmazsak bu hızlı değişimin elbette kaçınılmaz sonuçları olacaktır. Peki, Türkiye ne yapmalıdır?

Bu yeni paylaşım sürecinde, Türkiye ve diğer azgelişmiş ülkelerde devlet mekanizması daha da önem kazanmakta, ulus devletlerin kendilerini korumaları için devletin büyüklüğüne, gücüne ihtiyaçları artmaktadır. Çünkü ulus devletin tüm kurumlarına saldırı vardır ve devlet, kurumlarını korumakla, gelişmeler karşısında nasıl etkin olabilirim sorusunu makro düzeyde -ulusal ve bölgesel düzeylerde- yanıtlamakla yükümlüdür. Bu bağlamda, devletin ekonomiye müdahalesi daha fazla kaçınılmazdır. Türkiye, yarıda kalan sanayileşmeyi bilgi toplumu ile birlikte gerçekleştirmek zorunluluğu ile karşı karşıyadır. **Haluk Geray**'ın şu değerlendirmesi önemlidir: *"Enformasyon, iletişim hizmetleri sektörünün dünya ticaretinde birinci sıraya oturması beklenmektedir...Eldeki veriler kestirimlerin haklı olabileceğini göstermektedir. Bu büyüyen kalemde pay alamayan ülkelerin geleceği karanlıktır. Ayrıca, bu sektörlerdeki güç, çok kısa süre içinde diğer geleneksel mallardaki gelişmekte olan ülkelerin rekabet üstünlüklerini tersine çevirebilecektir. Önemli atılımlar yapılmazsa, tekstil sektörü gibi kendimizi güçlü gördüğümüz alanlarda bile üstünlük G-7'lerin olacaktır. Kısacası bir geleceğe sahip olamayacağız."*²² Borçlanmaya, bağımlılığa, ödemeler dengesizliğine engel olamayan geleneksel malların ihracatına ya da ithal ikâmeye dayalı büyüme stratejileri, bugünkü yoğun rekabet ortamında çözüm olamazlar. Çözüm, teknoloji üretimi yoluyla bilgi yoğun dinamik sektörler öncülüğünde ihracatçı olunmasıdır. Üretilecek ileri teknolojinin sektörler arasında aşağıdan yukarıya, girdi-çıktı ilişkisine dayanan bir temel üzerine kullanımı, sektörel uzmanlaşma ve sektörlerarası uyumu sağlayacak bir iç dinamiği yaratacaktır. Bu iç dinamik, ekonominin gelişmesini tetikleyecektir. Bu planlamayı piyasaya bırakmak anlamsızdır. Günümüz küreselleşme koşullarında, piyasanın görünmez eli diye birşey, özellikle çokuluslu şirketlerin at koşturduğu Türkiye gibi azgelişmiş ülkelerde artık hiç söz konusu değildir. Öyleyse, piyasanın görünmez eliyle, devletin görünen eli arasında bir tercih de söz konusu olamaz. Tercih, uluslararası tekellerin görünen eliyle, devletin görünen eli arasındadır. Kısacası, ülkemizin geleceği ortadadır. Yani, Türkiye ya sömürgeleşecek, ya da bağımsızlık savaşı yeniden verilecek ve kazanılacaktır.

Adında uluslararası sözcüğü geçen, ya da küresel anlamlar ifade eden kurumların yönetiminde, denetiminde, karar aşamalarında Türkiye yoksa, Türkiye gibi azgelişmiş ülkeler yoksa, bunların uluslararası olduğu söylenebilir mi? 1980'li yıllardan bu yana, IMF ve Dünya Bankası tarafından önerilen paketler, büyüme(!) stratejileri, azgelişmiş ülke halklarının gelirini ortalama %60

aşağı çekerken tarım ve hayvancılık sektörlerinin de çöküşüne neden olmuştur. Bu paketlerle, bir yanda güneyden kuzeye doğru kaynak transferi hızlanırken, diğer yanda bağımsız kalkınmanın olası bütün taşları özelleştirme, sınırların açılması gibi dayatmalarla ortadan kaldırılmaktadır. Amacımız, bugün ve gelecekte, değerlerin dışarı aktarılmasını engellemek, en aza indirmek olmalıdır. Bu ise küreselleşmeye-emperyalizme çomak sokmaktır.

İşte, biz Kemalistlere bu noktada bir görev düşmektedir...21. yüzyılda, ülkemiz etkin bir konuma sahip olmalıdır. Dünya dengelerinde taşeron olmamalı, müstemleke siyasetlerine karşı koyabilmelidir. Bunun için ise **tek yol, mazlum ulusların emperyalizme onurlu başkaldırısı Kemalizm**'dir. Öyleyse hedefimiz çok açık ve nettir: **Hedefimiz "KEMALİST İKTİDARDIR"**dir.

Kemalist iktidar için şartlar lehimize gelişmektedir. Sosyal devletin yok edilmeye çalışıldığı bu dönemde işsizlik, bozuk gelir dağılımı Türkiye emekçilerini, ulus devlet ve Kemalist politikalarla birleştirmektedir. Yani emeğin kaderi, Türkiye'nin kaderine bağlamıştır. Öte yandan, siyasi çürümüşlük ve üretimsizlik, sağ ve sol tabanları yeni arayışlara yöneltmektedir. Üstelik, küreselleşmeye karşı ulusal bir direniş de yükselmekte, 1919'ların bağımsızlık yeniden ruhu canlanmaktadır. Bir başka ifadeyle, halkımız kurtarıcısını beklemektedir. Ve bu dönemde, Mustafa Kemal ismi ve düşüncesi herşeyin üstünde bir güneş gibi parlamakta, bir umut olmaktadır... Kısacası, Kemalist iktidarın tabanı doğal olarak oluşmaktadır.

Tüm bu gelişmeler, asıl çelişkinin uluslararası düzeyde, merkez-çevre arasında olduğu gerçeğini de birkez daha ortaya koymaktadır. Ve siyasal ayırım, ancak çelişkinin önceliğine göre belirlendiğinde anlamlı ve gerçekçi olacaktır. Yani siyasal ayırımın kriteri, Avrupamerkezcil ideolojilerin ürünü -Türkiye gibi azgelişmiş ülkeler için yapay olan- sağ-sol kutuplaşması değildir. Öncelikli ayırım, ulusal bağımsızlıklar ile mandacılar arasındadır.

İşte Mustafa Kemal'in "*içimizden çıkması muhtemel olan hainler olarak*" öngördüğü asıl düşman, bugün sağda ve solda yeralan mandacılar, küreselleşmecilerdir. Özetle, ülkemiz sorunlarına çözüm, emperyalizmin hizmetindeki Batı kökenli düşünceler ve bu düşünceleri Türkiye'de temsil edenlerin tahlilleri değildir. Çözüm, bizlerin, bu ülkenin insanların çözümü, düşünce üretimidir. Çözüm, Türkiye'nin ulusal seçeneği Kemalizmdir!..

Kaynakça

1. Yıldızoğlu, E., Globalleşme ve Kriz, Alan Yayıncılık, İstanbul, 1996, s:206,235
2. Demirer, T., Yeni Dünya Düzeni ya da Düzensizliği, Pelikan Yayınevi, İstanbul, 1996, s:70,160,182
3. Şaylan, G., Değişim Küreselleşme ve Devletin Yeni İşlevi, İmge Yayınevi, Ankara, 1995, s:163
4. Başkaya, F., Azgelişmişliğin Sürekliliği, İmge Yayınevi, Ankara, 1995, s:12-20
5. age, s:28,29,59,74
6. Lacoste, Y., Sınıf Açısından Azgelişmişlik, Göçebe Yayınları, İstanbul, 1996, s:32-35,53-58
7. Avcıoğlu, D., Türkiye'nin Düzeni-Cilt:1 , Tekin Yayınevi, İstanbul, 1996, s:50,75
8. Şaylan, G., Değişim Küreselleşme ve Devletin Yeni İşlevi, İmge Yayınevi, Ankara, 1995, s:20
9. Balkan, N., Kapitalizm ve Borç Krizi, Bağlam Yayıncılık, İstanbul, 1994, s:46
- 10.Şaylan, G., Emperyalizmin Yeni Masalı Küreselleşme, İmge Yayınevi, Ankara, 1997, s:14,15
- 11.İlhan, A., Ulusal Dergisi-Sayı:4, Ankara, 1997, s:39
- 12.Şaylan, G., Ulusal Dergisi-Sayı:2, Ankara, 1996, s:23
- 13.Çeçen, A., Ulusal Sol, Çağdaş Yayınları, İstanbul, 1997, s:16-19
- 14.Drucker, P.F.,Gelecek için Yönetim, İş Bankası Yayınları, Ankara, 1996, s:46
- 15.Yedinci 5 Yıllık Kalkınma Planı-Küreselleşme Raporu, Ulusal Dergisi-Sayı:2, Ankara, 1996, sayfa:13
- 16.Kepenek, Y., İktisat Dergisi-Sayı:358, İstanbul, 1996, s:21
- 17.Petrella, R., NPQ Dergisi-Cilt:1-3, 1992, s:64

- 18.Eroğul, C., Emperyalizmin Yeni Masalı Küreselleşme, İmge Yayınevi, Ankara, 1997, s:46
- 19.Şaylan, G., Değişim Küreselleşme ve Devletin Yeni İşlevi, İmge Yayınevi, Ankara, 1995, s:101
- 20.Çeçen, A., Ulusal Sol, Çağdaş Yayınları, İstanbul, 1997, s:167
- 21.Yedinici 5 Yıllık Kalkınma Planı-Küreselleşme Raporu, Ulusal Dergisi-Sayı:2, Ankara, 1996, sayfa:15
- 22.Geray, H., Emperyalizmin Yeni Masalı Küreselleşme, İmge Yayınevi, Ankara, 1997, s:42-43